

MOJE VÁLEČNÁ ODYSSEA

VZPOMÍNKY LEGIONÁŘE
VLADIMÍRA VAŇKA

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Návrh a ná
EDICE PAMĚTI
ČESKOSLOVENSKÉ
OBCE LEGIONÁŘSKÉ

MOJE VÁLEČNÁ ODYSSEA

VZPOMÍNKY LEGIONÁŘE VLADIMÍRA VAŇKA

MOJE VÁLEČNÁ ODYSSEA

VZPOMÍNKY LEGIONÁŘE VLADIMÍRA VAŇKA

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Rekonstrukce uniformy
příslušníka c. a k. pěšího
pluku č. 99, rok 1915.
Do tohoto pluku byl V. Vaněk
odveden po úspěšném
průniku do Čech a z jeho
řad přeběhl zpět do České
družiny. Podoba inspirována
autorovou fotografií ze
str. 140 (foto archív ČsOL).

Čs. válečný kříž (udělen v lednu 1921)

Kříž sv. Jiří IV. stupně (udělen v září 1915)

Slavnostní přísaha České družiny na kyjevském Sofijském náměstí 11. října 1914 (VUA-VHA).

Copyright © Československá obec legionářská, 2017

Photos © Archiv města Brna, Národní archiv, Pražské vodárny a kanalizace,
sbírka ČsOL, VÚA-VHU Praha, Zemský archiv v Opavě, 2017

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, 2017

ISBN 978-80-7557-445-9 (pdf)

Památce mého bratra Zdeny
Připisuji tuto knihu vzpomínek
Z lásky bratrské
A úcty k hrdinné smrti.

OBSAH

ÚVODEM!— 15

PRVNÍ DÍL: V RUSKU— 19

DO RUSKA —21

V ČECHOSLOVANU —24

KYJEVSKÉ VELIKONOCE —26

ZA THÁKUREM DO INDIE! —28

POČÁTEK ŽIVOTA A BEZNADĚJNÝ KATAFALK —30

OPILÁ MARUSJKA A HOUSLE Z DOMOVA —34

DEN PETRA A PAVLA —36

UKRAJINOU DO ODĚSY —38

MOŘE A POLICAJT —42

ZAHŘMĚLO NAD EVROPOU —48

ZNOVA V KYJEVĚ —51

ČECHOVÉ CHÁPOU SE ZBRANÍ —53

L. V. TUČEK —61

Konec prvního dílu —64

DRUHÝ DÍL: V ČESKÉ DRUŽINĚ— 65

DO BOJE! ODJEZD Z KYJEVA —67

LVOV —72

RAWA RUSKÁ – JAROSLAV —74

KDO CHCE JÍT DO RAKOUSKA? —78
PĚŠKY PŘES KARPATY —80
PODEZŘELÝ ZAJATEC —91
ŠTÍPU DŘÍVÍ PÁNOVI SVÉHO ŽIVOTA —94
MÉ „DŮKAZY NEVINNOSTI“ —96
VÝSLECH U NÁHLÉHO SOUDU —98
KOUPENÝ OBLIČEJ —106
TYGR SI HRAJE SE SVOU OBĚTÍ —109
„BUDETE ZASTŘELEN!“ —114
KDYŽ JSEM ŘEZAL DŘÍVÍ —116
TUPÁ BŘITVA A MAĎARŠTÍ ČETNÍCI —117
V BARDĚJOVSKÉ VĚZNICI —121
DO VÍDNĚ —125
„VLÁDA!“ —127
Konec druhého dílu —128

TŘETÍ DÍL: S POSLÁNÍM V RAKOUSKU— 129

MÉ POSLÁNÍ V PRAZE —131
RAKOUSKÝM VOJÁKEM PROTI SVÉ VŮLI —136
NA RUSKOU FRONTU —139
PRYČ OD PLUKU! —143
KONEČNĚ SÁM S PŘÍRODOU —145
LESEM, NOCÍ, BAŽINAMI —148
LIDÉ NEPŘÁTELE A KONĚ PŘÁTELE —151
ZA NOCI VE SMĚRU PALBY DĚL —153
MEZI NĚMCI —157
U KUCHYNĚ ZÍSKÁVÁM PŘÁTELE —160
LOŽE NA OLTÁŘI —164
S BRANIBORCI PROTI RUSŮM —166
ŠÁLEK RUMU —168
LEDVINKY A AKVAREL —170
DO PRVNÍ LINIE VYSTŘÍDAT BAVORÁKY —173
RUSKÉ KULKY —176
ZABÍJEJTE CHUDÁKY —179
KRVAVÉ „ZDRAVSTVUJTE!“ —181

ZNOVU U RUSŮ —187

ZE ŠTÁBU DO ŠTÁBU —190

Konec třetího dílu —193

ČTVRTÝ DÍL: ZPĚT V RUSKU A PRÁCE NA ZÁPADĚ— 195

NÁVRAT ZTRACENÉHO —197

S DRUŽINÍKY NA FRONTĚ —201

NA SJEZDU V KYJEVĚ —204

KYJEV – PETROHRAD – CHRISTIANIA – LONDÝN —206

U PROF. MASARYKA V LONDÝNĚ —208

„RUSKO A EVROPA“ —211

V PAŘÍŽI U DRA BENEŠE —213

V ŘÍMĚ —218

NA SARDINII —221

ČESKÁ AKCE V ITÁLII —224

AKCE VE FRANCII —228

AKCE VE ŠVÝCAŘÍCH —230

MODLITBIČKA V HORÁCH —233

POSLOVÉ DO RAKOUSKA —235

VÝZVĚDNÉ SLUŽBY VE ŠVÝCAŘÍCH —237

NA JEZEŘE —241

V BASILEJI —243

PŘÍLOHY— 245

Umělec, odbojář, diplomat —247

Rozvědka do českých zemí očima ostatních družiníků —259

Poznámka editora —272

Znovuvydání knihy mého otce mě velice překvapilo – radostně.

Byla to jeho první knížka. Potom celý svůj život pokračoval psát: povídky, články, divadelní hry, scénáře pro filmy, biografie, velký historický román *Země krvácí, země kvete*, o vztazích mezi Čechy a Švédy během třicetileté války. Už ale nikdy nepsal o sobě. *Moje válečná odyssea* je výjimkou. Jeho fantasie a zájem o lidi, místa a jejich historii a kulturu, zvláště malířství a hudbu, byly pro něho mnohem důležitější než on sám. Jistě by byl velmi překvapený, kdyby zjistil, že vzpomínka na něho samého je živá po tak dlouhé době.

Moje poděkování patří všem těm, kteří si dali za úkol zveřejnit památky z první světové války. Mezi nimi těm, které osobně znám – pana Tomáše Ruska, s obdivuhodným mladistvým elánem pro dějiny, a Dr. Josefa Tomeše, významného historika a spisovatele, který již přes dvacet let zveřejňuje spisy o mém otci.

Děkuji Vám!

Míra B. Vaněk Shejbal

Monte Porzio Catone (Řím), červen 2017

Vážení čtenáři,

s potěšením jsem přijala pozvání uvést obnovené vydání paměti významného československého legionáře a diplomata Vladimíra Vaňka, nazvaných *Moje válečná odyssea*. Tato kniha, poprvé vydaná v roce 1925, se tak s odstupem více než 90 let od svého napsání znovu vrací k českým čtenářům. Připomene jim všestranně nadanou osobnost svého autora, který se významným způsobem podílel na československém odboji za první i druhé světové války a celý svůj život věnoval práci za naplnění demokratických principů budování a rozvoje Československé republiky, jak je ve svých stěžejních dílech vytyčil její zakladatel, prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

V současné době vzpomínáme 100. výročí událostí první světové války. Tento globální konflikt znamenal zásadní předěl v historii naší civilizace, otřásl jejími dosavadními hodnotami a hluboce poznamenal a změnil životní osudy milionů mužů a žen nejen na frontách v první linii ale i v zázemí. Vladimír Vaněk byl jedním z mnoha mladých českých mužů, kteří v té době byli podrobeni obtížné volbě, zda zachovají loajalitu Rakousko-Uhersku, nebo zda se zapojí do boje za vznik nového společného státu Čechů a Slováků, založeného na ideálech humanismu a demokracie. Začátek války jej zastihl na Ukrajině, která v té době byla součástí Ruského impéria. I přes své mládí, bylo mu tehdy pouhých 19 let, se přihlásil do řad vznikající České družiny. Stal se tak jedním ze skupiny českých a slovenských dobrovolníků, kteří již v roce 1914 zahájili se zbraní v ruce boj za vznik samostatného Československa. Bez bojových úspěchů těchto prvních československých dobrovolníků, mezi které patřil i Vladimír Vaněk, by

nebyl v pozdější fázi války možný vznik československých legií v Rusku, v Itálii a ve Francii jako velkých vojenských jednotek na úrovni armádních sborů.

Vaňkovy paměti ukazují, jak hluboce vnímal politický i kulturní život v zemích, kde působil, a prozrazují schopnosti, které následně uplatnil ve službách vznikajícího československého státu nejprve jako zpravodajský důstojník a později i jako diplomat.

Vaňkova odbojová činnost v mnoha aspektech předznamenala jednu z nejslavnějších kapitol československého odboje v době druhé světové války – bojové mise československých parašutistů v okupované vlasti.

Považuji za důležité, že obnovené vydání Vaňkových pamětí připomene jeho podíl na formování československých legií v Itálii. Vladimír Vaněk je i příkladem významného přínosu demobilizovaných československých legionářů pro budování meziválečné československé diplomacie. I zde, podobně jako v době první světové války, se ve službách nově vzniklé Československé republiky plně uplatnily jeho všestranné schopnosti.

Vladimír Vaněk osvědčil svou věrnost demokratickým principům, na jejichž základě vznikla Československá republika, i během druhé světové války, když své předchozí zkušenosti využil ve prospěch boje za obnovu československé samostatnosti. Není jistě náhodou, že v závěrečném období války, po pádu Mussoliniho režimu, se Vladimír Vaněk vrátil do Itálie z pověření prezidenta Edvarda Beneše a podílel se jako vyslanec na obnově diplomatických styků mezi ČSR a Itálií. Nepřekvapuje nás rovněž, že Vladimír Vaněk byl blízkým spolupracovníkem ministra zahraničních věcí Jana Masaryka, ani že po únoru 1948 rozpoznal nebezpečí, které mu hrozilo ze strany komunistického režimu a s celou rodinou odešel do emigrace v Itálii, kde žil až do své smrti v roce 1965.

Od roku 2011 nese Vaňkovo jméno i jedna z ulic v toskánské přímořské lokalitě Riva del Sole, ležící poblíž města Grosseto.

Nové vydání pamětí Vladimíra Vaňka je významným příspěvkem k uchování historické paměti, spojené s celoživotním přínosem této osobnosti pro vznik Československé republiky i pro boj za obnovu její samostatnosti na základě demokratických ideálů, za které přinášeli nejvyšší oběť českoslovenští legionáři za první světové války i příslušníci československého domácího i zahraničního odboje za druhé světové války.

PhDr. Hana Hubáčková

Velvyslankyně České republiky v Itálii

ÚVODEM!

Jsem rád, že mohu říci několik slov úvodem ke knize Vladimíra Vaňka. Dílo, jež vykonal tento skromný a inteligentní voják našeho odboje, zaslouží pilné pozornosti. Byl to výkon podivuhodný, smělý a krásný ve své obětavosti. V době, kdy mnozí z mála, co vykonal, se pokoušeli a dosud pokoušejí vytlouci především nějaký „zásluhový kapitál“, často i politický, Vladimír Vaněk o svých činech mlčel a byl téměř neznám širší veřejnosti. Píše-li dnes svoje paměti, činí tak proto, aby především přispěl k obohacení naší revolučně-osvobozenké historie důležitým a vážným dokumentem; a činí tak na výzvu svých přátel. Jeho kniha jest skutečně z těch dokumentů, jež už prostým popisem událostí mohou vrhnouti ostré a vysvětlující jasno do mnohých stran našeho zahraničního odboje. Výkon Vaňkův však sám o sobě jest cosi i nejvýš zajímavého psychologicky, je to historie, o níž by se mohlo říci, že je dobrodružnou, kdyby nebyla zároveň typickou pro osudy českých lidí za světové války, jež jimi smýkala často po celé Evropě, po celém světě a žádala po nich výkonů mimořádných a odvážných!

Vladimír Vaněk (nebo také Vladimír Vasiljevič Južin či Victor Bolland nebo Vittorio Bollandi) prokázal svojí výzvednou činností naší věci služby skutečně neocenitelné. Provedl skvělou „týlovou rozvědku“ do Rakouska, za války přišel do Čech, informoval členy Maffie, vstoupil dokonce do rakouské armády tento nedávný Družiník, odkud se dostal zase k Rusům, byl v roce 1916 vyslán do Londýna, pracoval pro naši věc v Paříži, v Itálii a hlavně ve Švýcarsku, zprostředkuje odtud spojení s domovem – a to vše konal prostě, bez „bengálu“ jaksi samozřejmě, spíše s důvtipem a inteligencí než obvyklými výzvedně-špionskými metodami, sleduje jediný nadosobní cíl a účel: co největší prospěch a užitek české věci.

Mnozí budou číst jeho knihu s napětím, jako se čte román; historický dokument Vladimíra Vaňka bude však pro vždy jedním z nejoriginálnějších příspěvků legionářské historie i legionářské psychiky. Konečně i stanovisko autorovo v době sporů o „osvobozenké legendy“ je zajímavé, věcné a správné: dává každému, což jeho jest! Neexistuje pro něj problém „dvojí orientace“: východní a západní. Viděl Východ i Západ při práci. A poznal, že tam i zde čestní a opravdoví pracovníci českoslovenští pracovali pro naši věc stejně nenáročně, poctivě a obětavě. Není-liž krásným činem autorovým, že vydává klidné svědectví pravdě?

Rudolf Medek

V Paříži 27. ledna 1925

V této malé knížce – na žádost svých přátel reprodukoval jsem pokud možno věrně a bezprostředně své válečné zážitky. Počal jsem cestou do Ruska a drobnými detaily, abych v obraze více méně barevném vykontrastoval celou tu stupnici dojmů počínaje od nasládlé barevných a splendídně naivních roztěkaného mládí – až v zhuštěné skladby konstrukcí historických. Každý z nás, kteří jsme prožili válku, poznal silné kontrasty života a mnohý z nás musel se ve svém mládí rozloučit s nějakou tou vysněnou „Indií“, proto bude mi jistě dobře rozuměno. A to bude vše, čeho chtěl jsem docílit, neboť nebylo mou ambicí přischnout na páteřích dokumentárních biblioték.

Autor